

STERKWERK

Informatie over het programma en
het onderzoek

Beste directie, beste leerkracht,

Hierbij sturen we je graag meer informatie over het onderzoek naar de effectiviteit van SterkWerk. **SterkWerk** is een programma voor de bovenbouw (groep 5 t/m 8) met als hoofddoel kinderen intrinsiek te motiveren voor prosociaal gedrag. Prosociaal gedrag is positief gedrag, bijvoorbeeld elkaar helpen, aardig zijn voor elkaar, goed samenwerken en elkaar complimenten geven. Daarnaast is de verwachting dat SterkWerk zorgt voor betere sociale relaties tussen kinderen, een fijner klasklimaat en een hoger welbevinden.

De universiteit van Utrecht onderzoekt of SterkWerk zorgt voor een toename in prosociaal gedrag, verbondenheid en schoolwelbevinden en of die toename te danken is aan de onderdelen van SterkWerk. Leiden de rollen tot meer autonomie en verantwoordelijkheidsgevoel bij kinderen? Voelen kinderen zich meer gewaardeerd door de complimenten gericht op inzet? Wordt antisociaal gedrag ingeruild voor prosociaal gedrag? Alle vragen waarvoor een theoretische onderbouwing bestaat worden op deze manier getoetst.

Wat houdt het programma in?

- Alle kinderen krijgen gedurende het jaar **betekenisvolle rollen** waarmee ze een **waardevolle bijdrage** leveren aan de groep of aan de school. Het kan gaan om relatief eenvoudige rollen, zoals het verzorgen van de planten in de klas of nieuwslezer in de klas, maar ook meer uitdagende verantwoordelijkheden zoals gastheer/gastvrouw zijn op een open dag. Van belang is dat kinderen geen opdracht (taak) krijgen, maar een rol waarin ze eigenaarschap hebben.
- De kinderen organiseren **wekelijkse vergaderingen**, waarin ze met elkaar bespreken hoe het gaat in de klas. Er is ruimte voor inbreng van iedereen. Tijdens de vergadering worden ook rollen uitgevoerd. De vergadering wordt zoveel mogelijk door de kinderen zelf geleid. De leerkracht ondersteunt vooral in de voorbereiding.
- **Complimenten** met een focus op de rollen en elkaars sterke kanten zijn een belangrijk onderdeel van dit programma. **Sociaal** en **aardig gedrag** krijgt volop aandacht. Kinderen leren gericht complimenten te schrijven, en ook de leerkracht leert consequent aandacht te geven aan positief gedrag. Door onderlinge waardering op basis van positief gedrag, is het de verwachting dat prosociaal gedrag de norm wordt in de groep.
- Op basis van vragenlijsten wordt een klassenrapport gemaakt, zodat de leerkracht inzicht krijgt in de sociale relaties binnen de groep, prosociaal gedrag, populariteit en pesten. Dit helpt bij het gericht inzetten van rollen.

Materiaal

SterkWerk-scholen ontvangen voor alle groepen een handleiding. Deze handleiding dient als houvast voor leerkrachten en bevat honderd mogelijke rollen. Daarnaast staan er praktische tips voor de implementatie. Denk aan: het ontwerpen van een betekenisvolle rol;

- het houden van een vergadering;
- het organiseren en rouleren van rollen in de klas;
- omgaan met tegenslagen in het werken met rollen.

Training

Alle leerkrachten die met SterkWerk gaan werken volgen twee dagdelen training zodat ze in staat zijn met SterkWerk in de klas aan de slag te kunnen. De training heeft onder andere als doel dat leerkrachten: de visie van SterkWerk kennen en begrijpen welke leerkrachthouding daarbij hoort;

- weten hoe ze kinderen op een goede manier meer verantwoordelijkheid kunnen geven;
- snappen hoe SterkWerk ingezet kan worden voor het stimuleren van prosociaal gedrag;
- zelf betekenisvolle rollen kunnen creëren met de kinderen;
- de kinderen kunnen begeleiden in het geven van complimenten die S.T.E.R.K (Specifiek, Tijdig, Eigen, Respectvol en Krachtig) zijn.

Dit betekent deelname voor jullie

- Jullie maken gratis gebruik van SterkWerk en worden ondersteund in de uitvoer van het programma. Wij leveren de benodigde materialen en zullen regelmatig contact opnemen om de voortgang van de interventie te monitoren en eventuele vragen te beantwoorden. Uiteraard kunnen jullie als school ook altijd contact met ons opnemen bij eventuele vragen.
- Leerkrachten volgen twee keer een training van drie uur. Bij voorkeur vinden de trainingen plaats in september en oktober 2023. Hier zijn geen kosten aan verbonden.
- Per school zal één afgevaardigde leraar worden gevraagd om deel te nemen aan drie focusgroepen (in september, februari, en mei; schooljaar 2023-2024) om het implementatieproces te evalueren. Leerkrachten worden gevraagd om drie keer een vragenlijst in te vullen om de behandelintegriteit te beoordelen. Leerkrachten worden om actieve toestemming gevraagd voor deelname aan het onderzoek (invullen van vragenlijsten).
- De kinderen vullen drie keer een vragenlijst in (30 à 40 min). De afname vindt plaats in september, februari en mei; schooljaar 2023-2024. De leerkracht houdt toezicht op het invullen van de vragenlijsten.
- Indien je als school daarvoor toestemming geeft, deelt KiVa data met de Onderwijsinspectie. Daarmee voldoe je als school aan de monitoringsplicht van de [Wet Sociale Veiligheid](#).
- Werken aan een aantal domeinen van burgerschap: zoals autonomie en verantwoordelijkheid. De kinderen leren tijdens de vergaderingen om te gaan met democratische beginselen en krijgen de kans hun talenten in te zetten om bij te dragen aan de groep. Daarbij zit de kracht van de groep in de diversiteit van de groep. Tot slot draagt SterkWerk bij aan het verantwoordelijkheidsbesef. Samen doen de kinderen het zelf!
- Als school zorg je ervoor dat ouders schriftelijke informatie over het onderzoek ontvangen. De benodigde informatie leveren wij voor jullie aan. Jullie hoeven het alleen te verspreiden onder de ouders.
- Er zijn geen kosten verbonden aan deelname aan het programma en het onderzoek gedurende het schooljaar 2023-2024 (voor controlescholen 2023-2025). Daarnaast krijg je als school een financiële compensatie. Indien je na het onderzoek aanvullende trainingen wilt, zijn daar wel kosten aan verbonden. Op basis van loting wordt bepaald of je controle- of interventieschool wordt.
- Het doel van KiVa is om te begrijpen of het programma SterkWerk werkt, zodat in de toekomst meer scholen kunnen profiteren van het programma. Het doel van de Universiteit Utrecht is bijdragen aan algemene kennisontwikkeling over kinderen en sociale veiligheidsprogramma's (zoals SterkWerk). De Universiteit Utrecht heeft een onafhankelijke rol en is op geen enkele manier gebaat bij de resultaten van dit onderzoek.

Voorwaarden voor deelname:

- Wij vragen jullie om niet met een nieuw programma sociaal-emotionele ontwikkeling te starten.
- Jullie school besluit in overleg met de medezeggenschapsraad om deel te nemen aan het

onderzoek.

- Leerkrachten ondersteunen het verzamelen van toestemming van ouders voor het onderzoek en ondersteunen het invullen van de online vragenlijsten.

Het onderzoek, toestemming en privacy

- **Toestemming:** De ouders van elk kind bepalen of wij de gegevens van hun kind mogen gebruiken voor onderzoek. Ouders geven hun akkoord via een online of papieren formulier (actieve toestemming). Wij vragen de leerkracht om het verzamelen van toestemming te faciliteren.
- **Vrijwillige deelname:** Deelname aan alle vragenlijsten voor onderzoek is vrijwillig.
- **Privacy:** De Universiteit Utrecht verwerkt de gegevens zorgvuldig, veilig en strikt vertrouwelijk, in lijn met de AVG. De ouders of verzorgers hebben alle rechten volgens de AVG.
- **Stoppen met het onderzoek:** Als school kun je ervoor kiezen om zonder consequenties te stoppen met deelname aan het onderzoek en het programma. Ook de medezeggenschapsraad en de onderzoekers kunnen tot de conclusie komen dat het onderzoek eerder moet worden gestopt.

Meer informatie over deze punten vindt u in het document "Onderzoek naar SterkWerk – Informatie over voorwaarden, databeheer en privacy".

Interesse?

Jullie school heeft laten weten interesse te hebben in het programma van SterkWerk. Zijn er nog vragen? Neem gerust contact met ons op via: info@kivaschool.nl of 050 – 363 5490.

Met vriendelijke groet,

Het onderzoeks- en implementatieteam van SterkWerk,

Tessa Kaufman (*onderzoek*)
Amanda van Loon (*onderzoek*)
Sanne Berends (*datamanager*)
Janka Looman-Blatnik (*datamanager*)
Rick Bloemberg (*programma implementatie*)
Marije Kalma (*programma en implementatie*)
Margreet Drost (*contactpersoon SterkWerk-scholen*)

